

Hankeradio 8.3.2022

**Avovieroituksen
toimintamalli
terveysasemalla**

Projektivastaava Niina Valokorpi-Hirvonen

Kymsote

Mitä on vieroitushoito/avovieroitus

Vieroitushoito/alkoholivieroitus

- Vieroitushoitoa toteutetaan ensisijaisesti tilanteessa jossa vieroitusoireet tai niiden pelko voi pitkittää päihdekäyttöä
- Sitä tarvitaan, jos todetut tai odotettavissa olevat vieroitusoireet ovat voimakkaita
- Vieroitushoito voidaan suuressa osassa tapauksista tehdä avohoitona
- Laitosvieroitusta tarvitaan potilaalle, jonka kohdalla on perusteltu epäily avovieroituksen riittämättömyydestä

Avovieroitushoito

- Avovieroitushoidon tavoitteena on akuuttien vieroitusoireiden hoito, komplikaatioiden ehkäisy ja päihdeinterventio
- Avovieroitus voidaan toteuttaa potilaalle, jolla ei todennäköisesti ole odotettavissa komplikaatioita eikä laitoshoidon ole kliinistä perustetta
- Avovieroitus on vain alkoholin vieroitusoireiden hoitoon

Selviämishoito ja vieroitushoito

SELVIÄMINEN

- Kouvolassa A-klinikan selviämisyksikkö
- Voi hakeutua mihin vrk aikaan tahansa oma-aloitteisesti, läheisen saattamana tai ammattilaisen ohjaamana
- Lähetettä ei tarvita

VIEROITUS

- Kouvolassa A-klinikan vieroitushoitoyksikkö
- Voi hakeutua mihin vrk aikaan tahansa oma-aloitteisesti, läheisen saattamana tai ammattilaisen ohjaamana
- Ei tarvitse lähetettä

AVOVIEROITUS

- Isoilla terveystasemilla 4.4 alkaen
- Kotkansaari, Karhula, Länsi-Kotka, Hamina, Virolahti, (Miehikkälä), Katajajarju, Keltakangas, Marjoniemi (Ratamo), Valkeala
- Ma- to aloitettavissa (jos alkaa to, lääkkeet mukaan lauantaiksi)

Taustaa ja seuraavat stepit

Avovieroituksen
toimintamalli
hyväksytty 15.2

Avovieroituksen
toimintamalli
käyttöön isoille
terveysasemille
4.4 alkaen

Avokatkopotilaan
tm koulutus
teamsilla 23.3

- Koulutus on tarkoitettu terveysasemien lääkäreille ja hoitajille
- Kaiku24 työntekijöille
- Päivystyksessä työskenteleville

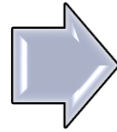

Ohjeen
toteuttaminen
terveysasemille
ja Kaikuun

- **Potilas** - tarve päästä avovieroitukseen – ottaa yhteyttä soittamalla (tai asioimalla), hoitaja tekee kattavan anamneesin (oma fraasi) / kartoittaa vieroitusoireita / onko ta:lla hoidettava
- **Ajanvaraaja** varaa ajan hoitajalle (kiire/vo 40 min) – aloitus mahdollista ma-ke
- **Hoitaja** ottaa vastaan ja tekee tarvittavat tutkimukset (rr, puhallutus) ja konsultoi lääkäriä
- **Lääkäri** arvioi vielä onko avovieroitus mahdollinen, määrää avovieroituksen lääkehoidon
- **Hoitaja** toteuttaa lääkehoitoa lääkärin ohjeen mukaisesti ja sopii jatkokäynnit ja laittaa asiakkaan miepä-hoitajan koontikirjalle toimistoajalle (laittaa huutomerkkin merkiksi, että asia on kiireellinen)
- **Potilas** käy kolmen päivän ajan terveystasemalta hakemassa avovieroituksen lääkkeet hoitajan vo:lla nollapuhallutusta vastaan
- **Miepä -hoitaja** saa tiedon avovieroituspotilaasta, ottaa yhteyttä potilaaseen ja antaa ajan vastaanotolle mahdollisimman pikaisesti (viikon sisällä siitä kun kirjalla)
- **Potilas** keskustelee jatkohoidosta miepä-hoitajan kanssa / on saanut akuuttiavun - mahdollinen jatkohoito jatkuu/alkaa

Potilas

- Tarve päästä avovieroitukseen
- Varaa ajan soittamalla tai asioimalla

Ajanvaraaja

- Tekee kattavan anamneesin (oma fraasi)
- Kartoittaa vieroitusoireita
- Arvioi onko ta:lla hoidettava
- Varaa ajan hoitajalle (kiire/vo 40 min)
- Aika voidaan varata ma-to (avovieroitus voidaan toteuttaa vain viikolla, ei viikonloppuisin)

Hoitaja

- Ottaa vastaan
- Tekee tarvittavat tutkimukset (rr, puhallutus)
- Konsultoi lääkärä

Potilas

- Käy kolmen päivän ajan terveysasemalta hakemassa avovieroituksen lääkkeitä hoitajan vo:lla nollapuhallutusta vastaan

Hoitaja

- Toteuttaa lääkehoitoa lääkärin ohjeen mukaisesti
- Sopii jatkokäynnit
- Laittaa asiakkaan miepä-hoitajan koontikirjalle (+huutomerkki)

Lääkäri

- Arvioi vielä avovieroituksen mahdollisuuden
- Määrää avovieroituksen lääkehoidon

Miepä-hoitaja

- Saa tiedon avovieroituspotilaasta
- Ottaa yhteyttä potilaaseen (viikon sisällä kun kirjalla) ja antaa ajan vastaanotolle mahdollisimman pikaisesti

Potilas

- Keskustelee jatkohoidosta miepä-hoitajan kanssa / on saanut akuuttiavun - mahdollinen jatkohoito jatkuu/alkaa

Toteutus

Tekee alkukartoituksen

- **Vastuu:** Ajanvaraaja
- **Kriittiset ja tärkeät tehtävät:** Hoitaja tekee puhelimesta (tai vastaanotolla – jos tarve havaitaan käynnillä) kattavan anamneesin/kartoittaa vieroitusoireet ja varmistaa, että potilas on ta:lla hoidettava. Huomioi vakavat vieroitusoireet hoidon tarpeen arvioinnissa (ks. Aikuisten kiireellisen hoidon perusteet)
- **Toimintamalli ja - ohjeet:** Fraasi avovieroitusarvio

Ajanvaraus

Varaa ajan terveysaseman hoitajalle

- **Vastuu:** Ajanvaraaja
- **Kriittiset ja tärkeät tehtävät:** Kaikun hoitaja (tai muu ammattilainen esim. terveysasemalla) varaa ajan hoitajalle kiire/vo 40min. Huomioi aloituspäivän, avovieroitusta voidaan toteuttaa ma-to.
- **Toimintamalli- ja ohjeet:** Varaa aika kiire/vo 40min

Vastaanotto

Ottaa vastaan potilaan ja tekee tarvittavat tutkimukset

- **Vastuu:** Hoitaja ja terveystieteiden lääkäri
- **Kriittiset ja tärkeät tehtävät:** Terveystieteiden hoitaja katsoo anamneesin ja tekee tarvittavat tutkimukset (rr, puhallutus).
 - Tämän jälkeen hoitaja konsultoi lääkäriä, joka arvioi vielä soveltuuko potilas avovieroitukseen vai täyttyykö laitosvieroitussindikaatio.
- **Toimintamalli ja -ohjeet:** Mikäli potilas on avovieroitukseen soveltuva, lääkäri määrää avovieroituksen lääkehoidon ja hoitaja toteuttaa lääkehoidon aloituksen.

Määrää avovieroituksen lääkehoidon

- **Vastuu:** Terveysaseman lääkäri
- **Kriittiset ja tärkeät tehtävät:**
 - Terveysaseman lääkäri määrää avovieroituksen lääkehoidon annettavaksi terveysaseman hoitajan vo:lla seuraavan kolmen päivän ajan
 - Avovieroitusta voidaan aloittaa ma-to (viikonloppuisin lääkkeen jakelu ei mahdollista)

Toteuttaa lääkärin ohjeen mukaan avovieroituksen lääkehoitoa

- **Vastuu:** Terveysaseman sairaanhoitaja
- **Kriittiset ja tärkeät tehtävät:**
 - Terveysaseman hoitaja aloittaa avovieroituksen lääkehoidon ja sopii lääkehoidon toteutuksesta potilaan kanssa.
 - Avovieroitusta / lääkehoitoa toteutetaan kolmena peräkkäisenä päivänä (aloitus mahdollista ma-to)
 - Hoitaja informoi potilaan tietojen laittamisesta miepähoitajan koontikirjalle ja kertoo, että miepähoitaja ottaa yhteyttä potilaaseen 7vrk:n sisällä

Käy terveystasemalla hakemassa avovieroituksen lääkkeet

- **Vastuu:** Potilas
- **Kriittiset ja tärkeät tehtävät:**
 - Noudattaa sovittua hoitosuunnitelmaa
 - Saa avovieroituslääkkeet puhdasta puhallutusta vastaan terveysaseman hoitajalta kolmena peräkkäisenä päivänä

Jatkohoito

Laittaa potilaan tiedot miepä-hoitajalle

- **Vastuu:** Ta-hoitaja
- **Kriittiset ja tärkeät tehtävät:** Terveysaseman hoitaja laittaa potilaan tiedot miepä-koontikirjalle
- **Toimintamalli- ja ohjeet:**
 - Hoitaja kertoo potilaalle, että laittaa tiedot miepä-hoitajalle, joka kontaktoi potilaan avovieroituksen jälkeen
 - Potilas laitetaan miepä-hoitajan kirjalle ensimmäiselle vieroituksen jälkeiselle arkipäivälle (kerrotaan milloin yhteydenottoa voi odottaa)
 - Kirjalle laitetaan huutomerkki, joka kertoo kiireellisyydestä
 - Kirjataan jos potilas kieltäytyy jatkohoidosta

Saa tiedot avovieroituspotilaasta ja ottaa yhteyttä potilaaseen

- **Vastuu:** Terveysaseman miepä-hoitaja
- **Kriittiset ja tärkeät tehtävät:**
 - Terveysaseman miepä-hoitaja kontaktoi potilaan ja antaa ajan vastaanotolle mahdollisimman pikaisesti
 - Miepä-hoitaja kontaktoi potilaan viimeistään 7vrk:n sisällä siitä kun potilas laitettu koontikirjalle

Keskustelee jatkohoidosta miepä-hoitajan kanssa

- **Vastuu:** Potilas
- **Kriittiset ja tärkeät tehtävät:**
 - Jatkohoidon suunnittelu vieroituksen jälkeen

Avovieroitus-arvion fraasi

Yhteydenoton syy

Esitiedot

- Perussairaudet (Huomioi erityisesti aiempi delirium, aiempi alkoholikramppi, epilepsia)
- Päihdehistoria lyhyesti:
- Onko aiemmin päihdekäyttöä, mitä, kuinka paljon, milloin käyttänyt?
- Onko aikaisempia laitos- tai vieroitushoitoja?
- Onko paljon päivystyskäyntejä edeltävästi?

Nykytila

- Mitä käyttänyt tämän päihdejaksen aikana, milloin aloittanut, kuinka pitkään käyttänyt ja miten paljon?
- Avovieroitus voidaan toteuttaa potilaalle, jolla ei todennäköisesti ole odotettavissa komplikaatioita eikä laitoshoitoon ole kliinistä perustetta. Avovieroitus on vain alkoholin vierotusoireiden hoitoon.
- Milloin viimeisen kerran käyttänyt tähän päihdejaksoon liittyviä pähteitä ja kuinka paljon?
- Onko muuta päihdekäyttöä samanaikaisesti, esim. PKV-lääkkeitä?
- Jos epilepsia tai aiempi delirium, aiempi alkoholikramppi tai muita vaikeita ongelmia aiemmin alkoholin käyttöä lopettaessa AVOVIEROITUS EI SOVI POTILAALLE.
- Konsultoi tarvittaessa lääkäriä laitosisvieroituksen lääketieteellisistä perusteista.

Lääkehoito

- Tarkistus lääkitys-sovelluksessa
- Huomioi mahdolliset PKV-lääkkeet -> Onko ollut tauko päihdeputken aikana?

Terveysteen vaikuttavat tekijät

- CIWA-Ar

Suunnitelma

Käyntisyys

- P16 alkoholin väärinkäyttö, akuutti

Kiitos!